791.392 S
LIBRARY OF CONGRESS
SLAVIC READING ROOM
WASHINGTON DC

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 132. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 13, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИПНЯ 1990 Ч. 132. РІК XCVII.

Помер Єпископ Д. Ґрещук

Св. п. Д. Ґрещук

Едмонтон, Альта. — Тут у неділю, 8-го липня, проживши 66 років, помер на серцевий удар Владика Димитрій Ґрещук, Єпископ Едмонтонської епархії Української Католицької Церкви. Приписані священичі **похоронні відправи будуть відправлені у четвер і п'ятницю**, 12-го і 13-го липня, в українській католицькій катедрі св. Йосафата. Тіло покійного буде похоронено на українському цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні.

Покійний Владика Д. Ґрещук народився 7-го листопада 1923 року в місцевості Іннісфрі, Альберта. Богословіє студіював у семінарії св. Августина в Торонто. Свячення прийняв з рук Єпископа Ніля Саварина 11-го червня 1950 року в Едмонтоні та став виконувати душпастирські обов'язки в парафіях: св. Володимира та Успення Пресвятої Діви Марії в Едмонтоні від 1950 до 1956 року, в парафії Пресвятої Евхаристії в Едмонтоні від 1956 до 1959 року, від 1959 до 1968 року був сотрудником в катедрі св. Йосафата, а від 1968 до 1974 року парохом церкви св. Стефана в Калгарах. У 1974 році був найменований номінальним Єпископом Назіянзо та Єпископом-помічником Едмонтонської епархії. У жовтні 1974 року в Едмонтоні був рукоположений на Єпископа Владиками Н. Саварином, Ізидором Борецьким і Андрієм Роборецьким. Іменований апостольським адміністратором Едмонтонської епархії 17-го березня 1984 року, а 28-го квітня 1986 року — епархом для українців католиків Едмонтонської епархії.

КОЛИШНІМ ІНАКОДУМЦЯМ ПРИВЕРНЕНО СОВЄТСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

Москва. — Совєтське офіційне пресове агентство ТАСС повідомило, що президент СССР Міхаїл Горбачов, керуючись гуманними мотивами і проявом доброї волі, наказав розглянути справу спеціяльної комісії, яка на протязі довшого часу займлася розглядом справи привернення громадянства СССР для колишніх інакодумців, а зокрема для Владіміра І. Максімова, Жореса А. Медведєва та інших провідних дисидентів.

Західні засоби масової інформації також приділювали свого часу багато уваги цьому питанню тимбільше, що чимало дисидентів живе і працює тепер на Заході. Коментуючи рішення М. Горбачова, брат одного з інакомислячих історик, а останньо ще й депутат Верховної Ради СССР Рой Медведєв підкреслив, що в Совєтському Союзі „не прощають нікому з ласки компартії чи уряду". На його думку привернення громадянства СССР для його брата та кількох інших осіб наступило з допомогою і під тиском багатьох організацій, осіб і наукових центрів. За біолога і герентолога Ж. Медведєва згадувала навіть президія Академії Наук СССР, а за В. Максімова і Александра Зінов'єва, Спілка Письменників.

На запитання кореспондентів усі три інакодумці заявили, що вони раді, що совєтський уряд рішився привернути їм громадянство СССР, але жодний із трьох запитаних не збирається покищо виїжджати до Совєтського Союзу поки не полагодять свої справи за кордоном і не завершать розпочатого тут діла. Деякі з них, наприклад, Ж. Медведєв, матимуть певні труднощі. Щоб отримати совєтський пашпорт він мусить зрезигнувати з британського громадянства. „Такий в нас закон, який не визнає подвійного громадянства", — заявив кореспондентам офіційний речник уряду СССР Ніколай Смєлов.

СОВЄТСЬКІ ВУГЛЕКОПИ ВИМАГАЮТЬ РЕЗИҐНАЦІЇ УРЯДУ

Донецьке. — В середу, 11-го липня, як було оголошено раніше, більш як на 200 шахтах у різних регіонах Совєтського Союзу була припинена праця. Страйкові комітети скрізь підкреслюють політичний характер страйку. Вимоги, висунуті вуглекопами, такі: резигнація Ради міністрів на чолі з Ніколаєм Рижковим; скасування партійних організацій на шахтах, підприємствах, в КГБ, армії і в частинах внутрішніх військ; припенення ідеологічної пропаганди серед дітей у школах.

Точна цифра страйкуючих покищо не визначена, однак, судячи з кількости шахт, що припинили працю, лише в Донбасі в страйку взяли участь понад 100,000 осіб.

Як повідомив телефонічно член страйкового комітету гірників Кузбасу Алєксєй Соловьов, там припинена праця у 68 з 130 шахт. До страйкуючих на знак солідарности приєдналися робітники 20 великих промислових підприємств Східнього Сибіру. Представник воркутинського страйкового комітету Віктор Колесников повідомив, що праця припинена у 10 із 13 заполярних шахт. У Карагандинському вугільному басейні праця була припинена у всіх 26 шахтах, однак страйк тривав лише дві години.

Газета „Ізвєстія" подає, що гірники Новосибірської області і Узбекістану не підтримали страйк, а вуглекопи Далекого Сходу взяли в ньому участь вперше.

У Донецькому перед будинком обласного комітету партії відбулася багатотисячна демонстрація, учасники якої вимагали резигнації совєтського уряду, скасування партійних комітетів на підприємствах. „Ми вижене мо комуністів не лише з України, але й з усіх усюд!" — заявив на мітингу робітник Віктор Кітенко. „Нехай вони повернуть нам 10 більйонів, украдених у робітників!" — викрикнула одна з учасниць мітингу, маючи на увазі партійне майно.

Відповідаючи на запитання журналістів, перший секретар Донецького обласного комітету партії Євген Миронов повідомив, що в результаті страйку країна втратила 11-го липня 40 відсотків вугілля, яке переважно видобувається. Є. Миронов заявив, що він зі зрозумінням ставиться до економічних вимог шахтарів, але не поділяє їх політичної платформи. „Заміна одного уряду іншим не вирішить економічні і соціяльні проблеми".

У багатьох містах Совєтського Союзу відбулися страйки солідарности з вуглекопами.

У Москві на з'їзді Компартії президента України Володимира Івашка обрано першим заступником генерального секретаря з всеціло апробатою Міхаїла Горбачова.

ЗУСТРІЧ ВЕЛИКОЇ СІМКИ В ГЮСТОНІ ЗАКІНЧИЛАСЯ КОМПРОМІСОМ

Гюстон, Тескас. — В середу, 11-го липня тут закінчились наради сімох індустріяльних держав світу, З'єднаних Стейтів Америки, Великобританії, Франції, Західньої Німеччини, Японії, Канади й Італії, які не знайшли формули повного погодження між собою, головно у справі економічної допомоги для Совєтського Союзу, але натомість знайшли, на їхню думку, корисний для великої сімки і СССР компроміс, що кожна з названих держав, а також держави учасники Європейської економічної спільноти можуть індивідуально допомагати по спроможностях СССР й іншим східньоєвропейським країнам.

В нарадах брав також участь президент Європейської економічної спільноти, який під час зустрічі з кореспондентами заявив, що він задоволений такою формулою, бо вона в теперішній економічній ситуації є найбільш правильною. Не всі держави можуть сьогодні дозволити собі на масивну економічну допомогу для СССР для рятування совєтської економіки, яка знайшлася над провалля і від якої залежить чи теперішній генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Горбачов вдержиться при владі, чи ні. Чимало країн, навіть індустріяльних, боряться сьогодні з своїми власними більйоновими дефіцитами у державному бюджеті і тому не можуть брати на себе великої відповідальности.

У компромісовому рішенні говориться, що навіть індивідуальні рішення про допомогу для СССР розглядатиме постійна економічна комісія „сімки", яка працює під зверхністю Міжнародного валютного фонду, у якому американці мають великий вплив. Економічні спостерігачі кажуть, що й тут видно „палець" президента ЗСА Джорджа Буша і його політику економічної поміркованости до СССР і Східньої Европи. Уряд ЗСА незадоволений, що Москва витрачає грубі більйони долярів на вдержання режиму Фіделя Кастра на Кубі, режиму в Анголі, допомагає іншим антидемократичним силам і сам вдержує велику армію, державну службу безпеки і спеціяльні відділи КГБ та рівночасно просить економічної допомоги від Заходу.

Очевидно, Західня Німеччина за ціну об'єднання буде перша, яка уділить Москві більші більйонові кредити, бо ця справа вже полагоджена за кулісами між міністрами закордонних справ СССР і ФРН, Едуардом А. Шеварднадзе і Гансом-Дітріхом Ґеншером. Бонн вже запропонував Москві 3,1 біл. долярів кредиту. Подібним шляхом піде також Франція, президент якої Франсуа Міттеран дуже домагався скоординованої допомоги для СССР не тільки в Гюстоні, але також і в Брюсселі.

Конференція прийняла також багато інших корисних пропозицій, для поправи сільського господарства членських країн, відчищення довкілля, імпорту і експорту товарів, особливо при вимінній торгівлі тощо. Політичні й економічні спостерігачі кажуть, що гюстонську конференцію треба вважати успішною під кожним оглядом.

Помер Я. Маковецький

Мюнхен, Західня Німеччина. — Тут в неділю, 8-го липня, помер на 81-му році життя д-р Яків Маковецький, видатний політичний діяч, довголітній член Проводу Української Націоналістів і колишній голова Української Національної Ради у роках 1967-71.

Похорони відбудуться у понеділок, 16-го липня, а тлінні останки покійного спочинуть на цвинтарі Вальдфрідгоф у Мюнхені, недалеко могили його попередника на пості голови УНРади св. п. інж. Осипа Бойдуника.

Покійний д-р Я. Маковицький до останніх днів свого життя був активний, помимо слабого стану здоров'я, упорядковуючи великий політичний архів, що призбирав за довгі роки праці у проводі ПУН. Особливу увагу він присвячував впродовж років опіці над вдовами політичних провідників.

„Черемшина" співатиме на Союзівці

Цієї суботи, 14-го липня, о год. 8:30 вечора у серії мистецьких програм на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, виступить співочий ансамбль „Черемшина" з Монтреалю, Канада. В год. 10-ій вечора відбудеться забава під зоряним небом Союзівки, а у випадку непогоди в залі „Веселки". До танців прихватиме оркестра „Кристаль". Функцію конферансьє виконує в цьому сезоні Галина Колесса, внучка відомого композитора і диригента Миколи Колесси.

В Україні виставляють твори Р. Жука

Ню Йорк (С. Гнатенко). — У неділю, 15-го липня, відбудеться у Львівському Національному Музеї відкриття виставки творів архітекта Радослава Жука.

Ця виставка зорганізована завдяки співпраці Українського Музею в Ню Йорку та львівського відділу Українського Товариства Охорони Пам'яток Історії та Культури.

На відкритті виставки буде присутня директор Українського Музею в Ню Йорку Марія Шуст.

У зв'язку з останніми подіями в Україні виникла можливість безпосередніх контактів з музеями та мистецькими організаціями без посередництва ідеологічних установ.

В обмін за цю виставку львівський відділ Українського Товариства Охорони пам'яток Історії та Культури зорганізував виставку фотографій реставрованих пам'яток архітектури України. Обмін цими виставками допомагає ширше і глибше познайомитися з мистецтвом, яке створювали українці на поселенні, продовжуючи традиції монументального будівництва, яке розвивалось в Україні. Слід підкреслити, що за період совєтської влади в Україні не розвивалося церковне будівництво.

Виставка Р.Жука у Львові складається із 35 фотографій церков, які проєктував цей відомий архітект з Канади. Деякі із них були поміщені раніше в чужинецьких журналах у Канаді, Італії та Великобританії.

Пастор О. Гарбузюк відвідав Україну

Бервин, Ілл. (ВД). — Голова Всеукраїнського Євангельсько - Баптистського Братства — Української Баптистської Церкви, пастор Олекса Гарбузюк, на запрошення голови Союзу баптистських церков України, пастора Якова Духонченка, відвідав Україну та баптистські церкви в Києві, Житомирі, Рівному, Дубні, Млинові, Луцьку, Львові, Раві-Руській, Бориславі, Трускавцях, Чернівцях, Кам'янці-Подільському, Дунаївцях, Хмельницькому, Харкові, Дніпропетровському, Новомосковському та інших містах України.

Пастор О. Гарбузюк із своєю дружиною, Софією, перебував в Україні від 25-го травня до 25-го червня і на багатолюдних Богослуженнях виголосив 44 проповіді Слова Божого, відбув важливі наради із старшими пресвітерами України, нав'язав тісніші контакти з церковними діячами в Україні, ближче познайомився з духовними потребами віруючих і їх спрагою та шуканням правди Божої. Голова братства привіз із собою 25,000 українських Біблій і з них 1,000 Біблій вручено Української Автокефальній Православній Церкві.

Пастор О. Гарбузюк мав шість інтерв'ю з різними газетами та пресовими агенціями, в яких він висловлював свої думки щодо положення в Україні, про негативи в проєкті нового законодавства про релігії тощо. Інтерв'ю з ним передало „Радіо Київ" під час його перебування в Україні. Україна дуже прихильно вітала пастора О. Гарбузюка, у багатьох містах хлібом і сіллю та китицями квітів.

У додатку до зустрічі з релігійними діячами, зустрівся він із головним ре-

(Завінчення на стор. 3)

ВІДБУЛАСЯ УСПІШНА КОНФЕРЕНЦІЯ В УРБАНА–ШАМПЕЙН

Урбана-Шампейн, Ілл. (Око). — В кінці червня в Іллинойському університеті в Урбана-Шампейн, 130 миль від Чикаго, відбулася 9-та конференція Української Науково-Дослідчої Програми з участю професорів різних університетів та науковців з України, Польщі, Чехо-Словаччини, Німеччини та Канади.

Головною темою конференції була Україна і діяспора. З доповідями виступило понад 50 осіб. Наукові сесії, яких було 20, почалися в понеділок, 25-го червня, і продовжувались аж до суботи. Учасники конференції та вільні слухачі перебували у вигідному гуртожитку, де під час шкільного року мешкають заможні студенти, а харчувалися в університеській кафетерії, яка приміщена в тій самій будові, де відбувалася й конференція.

Багато часу та уваги присвячено змінам, що відбуваються тепер в Україні в політичному, економічному та релігійному житті та як діяспора може допомогти їм якнайскорше стати господарем своєї землі. Коли б Україна стала незалежною державою, багато теперішніх проблем самі по собі скоро зникли б з поряд ку денного, як мовні проблеми в школах, радіо, телевізії та уряді. Доповідачами з України були два народні депутати — Орест Влох та Степан Павлюк, з Інституту Історії Академії Наук в Києві — Сергій Білокінь та Людмила Іванченко-Іванова, Кирило Стеценко (внук композитора Кирила Стеценка), який працює в радіо та телевізії, Вадим Смогитель — український композитор і активний член Української Національної Партії, поет Ігор Римарук, який є редактором з України нового журналу „Світо-вид", який виходить спільно для України і діяспори, Ірина Влох з Львівського Медичного Інституту. З колишніх сателітних країн з Польщі був молодий докторант, редактор журналу „Зустрічі" Мирослав Чех та Василь Назарук — викладач катедри української філології Варшавського університету, а з Чехо-Словаччини з Пряшівського університету Юрій Бача.

Українські професори американських та канадських університетів, які відомі українській громаді і які запам'яталися своїми цікавими виступами, говорили на різні теми — філософію, історію, політику, релігію, про енциклопедію діяспори, про літературу та її впливи, окремі твори певних літераторів та багато інших цікавих тем. Доповідачами були: Олена Сацюк (Пуерто—Ріко), Ярослав Розумний, Любомир Винар, редактор „Українського Історика", Святослав Караванський, який говорив про український правопис, Богдан Рубчак, Ася Гумецька, Валеріян Ревуцький, Всеволод Ісаїв, Євген Лащик, Володимир Анастас з Міннесоти, який говорив за економічні проблеми та поширення бізнесу зі Заходом в Україну, Василь й Дарія Маркусі, Дмитро Штогрин, Юрій Шевельов та багато інших.

Цікаво говорив суддя американського Уряду Богдан Футей, керівник „Радіо Свобода" з Мюнхену Богдан Нагайло, який був в Україні і там промовляв на фестивалі „Оберіг" в Луцьку. З того фестивалю він показав фільм з цікавими виступами молодих мистців, які відкрито виступали за самостійну українську державу. Цікавим був виступ Ніни Караванської, яка говорила на тему УАПЦ та її відношення до УГКЦ. Оксана Соловей поділилася своїм спогадом з років, зараз після війни, коли вона та багато відомих українських діячів опинилися в околицях близьких до території зайнятих большевиками. Любов Дражевська розповіла про післявоєнні поневіряння багатьох українських письменників і діячів культури, які мусіли в Америці фізичною працею заробляти на свій прожиток й рівночасно працювати творчо, а між тими особами були: Ветухів, Дивнич, Гірняк, Дубинець та багато інших.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ, організація з осідком у Лондоні та філіями майже у кожній країні світу, завданням якої є слідкувати за порушенням людських прав урядами окремих держав, у своєму найновішому звіті стверджує, що в 1989 році десятки тисяч осіб потерпіли з приводу порушення їхніх прав. Більшість порушень урядами країн виникали у наслідок етнічних чи національних конфліктів. У звіті вираховано 138 країн, у яких такі випадки порушення людських прав було занотовано, почавши від тортування дітей в Іраку до засуду еспанця за спалення державного прапору, від расової дискримінації в американському законі смертного покарання до ув'язнення єдиного неврохірурга в Малаві за те, що скритикував президента країни; від спеціяльних загонів смерти у Ель Сальвадорі до тих, які виступають проти військового набору. Головною темою в цьому звіті є „придушення етнічних і національних груп", в наслідок чого „виникають жорстокі конфлікти без жодних можливостей діялогу, що в свою чергу спричинює людські терпіння та смерть". Ці переступлення занотовано в таких країнах: Сомалія, Етіопія, Судан, Срі Лянка, Індія, Бурма, СССР, Югославія, Тибет, Чад, Мавританія, Ізраїль, Іран, Ірак, Туреччина, Болгарія, Ґватемаля та Бразилія.

У НІКАРАГУА СТРАЙК урядових робітників у Манагуа, столиці країни, під проводом сандиністів перетворився у цілотижневий хаос, паралізуючи нормальне життя. Сотні страйкуючих сандиністських робітників та студентів не реагували на дію спеціяльних загонів поліції та війська, що бульдозерами усували барикади збудовані страйкуючими на головних перехрестях міських вулиць, бо зразу після усунення барикад вони преспокійно будували нові. Тим часом спорадичні сутички поміж страйкуючими та їхніми опонентами продовжуються, а виглядів на полагодження цього вже восьмиденного страйку працівників уряду під проводом сандиністів нема. Уряд президента Віолети де Чаморро всіми силами старається знайти вихід з цієї ситуації, а президенти Ґватемалі, Ель Сальвадору, Коста Ріки та Гондурасу звернулися з проханням до міжнародної громади допомогти Нікарагуа розв'язати цю проблему.

ПОВСТАНЦІ В САН САЛЬВАДОРІ, столиці Ель Сальвадору, заявили кореспондентам засобів масової інформації, що можливості закінчення громадянської війни в країні є мінімальними, бо теперішній уряд країни сильного правого напрямку не хоче погодитись на зменшення війська та покликання до відповідальности тих, що порушують людські права своїх громадян. Урядові та повстанські провідники повинні б відновити свої переговори під егідою Організації Об'єднаних Націй 20-го липня в Коста Ріці, бо все ж таки мають надію, що таки знайдуть можливість договору та припинять цю братовбивчу війну до наміченого реченця — половини вересня.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНІ КОНТРОЛЕРИ вирішили підняти судову справу проти сина Президента Ніла Буша, одного з **директорів Сільверадо банків в Денвері. Ще при кінці 1988** року контролери визначили втрати однієї з найбільших фінансових інституцій Кольорадо, що досягатимуть одного більйона долярів. Причетність сина Президента до найбільшого та найдорожчого скандалу в історії країни, який спадає на платників податків, притягнула особливу увагу. Директорська рада Сільверадо звинувачується у занедбанні, небезпечних трансакціях та спекулятивних пожичках. Ця судова справа стане однією з найбільших цивільних справ Федеральної корпорації забезпечення депозитів. Головний речник Білого Дому Марлин Фицвотер сказав у вівторок, 10-го липня, в Гюстоні, що йому нічого не відомо про цю судову справу та він не має жодних коментарів. Розмови федеральних контролерів, та експертів про початок судової справи Сільверадо, яка допоможе вирішити питання „Хто винен у більйонових втратах?", тривають вже кілька тижнів. Н. Буш проголосив, що він не зробив жодних помилок та що демократи „надувають" цю справу, перетворюючи її у політичну зброю. Судова справа Сільверадо буде відокремлена від адміністративного потягнення проти Н. Буша на початку цього року, в якому син Президента звинувачувався у неспроможности зробити звіт зі своїх бизнесових відносин з найбільшими боржниками Сільверадо.

СПЕЦІЯЛЬНА РАДА експертів прийшла до висновку, що заплянована 37-більйонова космічна станція вимагатиме на 75 відсотків більше праці ніж передбачалося. Нові підрахунки збільшили дебати над 500-футовою завдовжки станцією — центральним проєктом крайової програми дослідження соняшної системи людиною. НАСА створило спеціяльну групу в Центрі дослідів простору ім. **Джонсона в Гюстоні** для опрацювання та дослідження необхідних змін і максимального скорочення кількости годин роботи над станцією. Ця група встановила, що праця над космічною станцією вимагатиме на 2,200 більше **годин, як заплянувано.**

КОЛИШНІЙ ГУБЕРНАТОР Західньої Вірджинії Арч А. Мор, мол., був засуджений федеральним суддею до п'яти років та 10-ти місяців ув'язнення та грошової гривни у сумі 170,000 дол. за корупцію та зловживання становищем. За останні 18 місяців до суду у Західній Вірджинії крім колишнього губернатора були притягнені п'ять законодавців, три лоббісти, асистент стейтового сенатора та два державні працівники. Як видно, корупція у стейтовій владі Західньої Вірджинії процвітала впродовж багатьох років губернаторства Арч А. Мора, якому загрожувало 36 років **ув'язнення та грошова гривна сумою 1.25 міл. дол.**

ЗГІДНО З ОФІЦІЙНИМИ даними, в Америці нараховується 53,111 римо-католицьких священиків, на 5,521 менше, як в 1965 році. За цей же період кількість віруючих-католиків зросла із 45 мільйонів до 57 мільйонів. Крайова асоціяція „Корпус", яка бореться за скасування целібату, нараховує біля 10,000 членів, половина з них — колишні священики, що оженилися. Проблема целібату та її дотримання священиками за останні 25 років, згідно з даними Міжнародної федерації груп „За жонатих священиків", стала причиною відходу від священства 100,000 римо-католицьких священиків у світі. В кінці червня в Сан Хозе, Каліф., вперше за 10 років відбулася конвенція з єпископами асоціяції „Корпус", яка готується до з'їзду Міжнародної федерації в серпні в Голляндії. Папа Іван Павло II постійно обминає проблему зміни традиції целібату **римо-католицьких священиків.**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40 00, на півроку — $22 00, на 3 місяці — $12 00
Для членів УНСоюзу $15 00 річно За кожну зміну адреси $1 00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Дві конференції — два різні світи

Перша половина липня 1990 року перейде до історії своїми двома великими конференціями, які зосередили на собі увагу всього міжнародного світу. Від 2-го липня розпочався у Москві 28-ий З'їзд Компартії з участю 4,700 делеґатів, між якими є вся партійно-державна верхівка імперії, що простягається від Балтику по Тихий океан і від Білого по Чорне море. 5-го липня розпочалася у Лондоні конференція на вершинах Північно Атлантійського пакту, себто лідерів 10-ох західньоевропейських держав плюс ЗСА і Канада. До Лондону з'їхались президенти, прем'єр-міністри, міністри закордонних і військових справ зорганізованого західнього демократичного світу. Без уваги на конкретний вислід кожної з тих конференцій — цікавими є такі кардинальні їхні різниці, як кардинальна різниця існує між демократією і комунізмом.

Уже сама підготова і час тривання цих конференцій вказували на два протилежні світи. Західні лідери визначили чергу нарад, призначаючи на вичерпання всього — два дні, 5-ий і 6-ий липня. Реасумуючи підготовчі телефонічні розмови в одній із головних справ — яку збройну силу має мати НАТО — президент Джордж Буш розіслав перед конференцією усім її учасникам листа-меморандум, у якому підкреслив, що з уваги на зміну відносин в Європі, з уваги на заник загрози нової великої війни, атомова зброя перестає грати найперше місце у стратегії НАТО. Тому можна буде покористуватися нею „тільки в остаточному випадку". Логічно у тому меморандумі пропонується зректися взагалі ракет з атомовими „головками" на далеку віддаль та обмежитися до наземних військ, зредукованих згідно з недавнім договоренням з СССР на затяжній конференції у Відні. Проблема самого існування НАТО була вже давно позитивно перерішена — всупереч намаганням Ґорбачова зліквідувати цей військово-політичний західній блюк або оставити його нарівні з фіктивним Варшавським пактом.

Ідеологія взагалі не грала ніякої ролі на Лондонській конференції — її учасники одностайні у вірності демократії, при чому ідеологія кожного з членських країн НАТО схоплена в конституції кожної цієї країни. У Москві — цілком навпаки. Там ідеологія була стрижнем затяжних нарад тисячів учасників. Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Билл Келлер писав, що головна суть з'їзду в Москві не в устійненні конкретної платформи партії у низці реальних внутрішніх і закордонних справ, а у перевіренні чи взагалі Компартія може і має грати надалі якусь ролю. Свою кількагодинну вступну промову Ґорбачов присвятив головно апелеві до учасників, щоб вони згідливо нараджувалися і щоби зберегли партійну єдність. А 4,700 учасників конґресу оплескували однаково речника реакційного партійного крила Ігора Ліґачова, як ліберального історика Александра Яковлева. Така реакція авдиторії свідчила про повну розгубленість совєтських партійців.

Партійний З'їзд у Москві обмежується до території СССР, і на ньому ніхто не всилі планувати будь-що на далеке майбутнє, бо процес фраґментеризації відносин в СССР буде продовжуватися, а політична вагомість СССР змаліла до тої міри, що Москва вже не всилі реально впливати на хід подій у широкому світі. Не то у Лондоні. Зібрані там західні лідери репрезентували прастару культуру і найновішу цивілізацію. Вони репрезентували світ такого економічного розвитку життєвого стандарту своїх громадян і такий могутній фінансовий та промисловий потенціял, про який комуністи в Евразії і мріяти не можуть. У світі, який репрезентований на З'їзді у Москві, вже завтрашній день може принести якусь несподівану зміну, — там хиткість і непевність — найбільш питоменна риса ситуації в СССР. Зорганізований у НАТО Захід стабільний, — можна плянувати і пляни реалізувати. Демократія теж не є досконалою, без хиб, але 90 років панування комунізму на Сході Европи було катастрофою людського роду. І коли й тепер ще у Москві дехто прославляв марксизм і закликав до вірности йому, „то це ганьба і глум над здоровим розумом".

Олександер Серафин

МІЛІТАРНА ЧИ ПРОМИСЛОВА ПЕРЕВАГА?

Тимчасовий застій совєтської мілітарної загрози і небезпеки східньоевропейських країн спричинили їхні економічні невдачі. На думку Мартина Мегваєра, професора Мерилендського університету, в майбутньому радше економічні загрози ніж мілітарні вважатимуть за більш небезпечні. В минулому, — каже він, — територію країн завойовувано мілітарною системою, щоб з неї скористати — добувати природні багатства, забирати плоди землі і т.п. Економічна експлуатація загарбаної країни може тепер і в майбутньому обійтися без війни тобто присвоюючи собі таємниці виробництва, технології і переміщення осіб з професійним стажем чи високими кваліфікаціями.

Американські працівники розвідки, високі урядовці і члени Конгресу, які стежать за їхніми діями, вважають, що послаблення совєтської мілітарної потуги створило цього роду опінію, що американська охорона тепер служить більше економічній потребі як озброєнню. Нахил використовувати шпигунство як зброю на світовій арені набирає вагомости і є предметом обговорення в колах розвідувальної служби.

Безумовно з тим постає гостре питання етики, правних обмежень і практичности таких потягнень. Хто з американських фірм, наприклад, мав би ці інформації отримувати? І далі, яке визначення постанов американські фірми в добі всесвітніх корпорацій? Постає також питання: чи американська розвідка має обмежити свою діяльність до неприятелів, хоча і союзники вивідують технічні удосконалення американських корпорацій? Наприклад, японці. Активність промислового шпигунства строго заборонена в американській торгівлі.

Індустріяльні країни, включно з ЗСА, рутинно збирають економічні інформації своїх союзників. Цим ділом займається Національна аґенція бепеки і вживає ці інформації тільки в торговельних договорах, а також у деяких державних справах. Її часто попадає в руки інформація, яка була б дуже корисна американським фірмам. Дотепер ця інформація не була розповсюджена.

Багато говориться на цю тему в урядових колах. Частинні висліди тих дискусій можуть появитися у наступному державному бюджеті, який є тепер у процесі розгляду Конгресовою комісією, яка відповідальна за асигнування рік у рік на комплектування технічних інформацій. Діяльність Державної аґенції безпеки дуже обширна і невідома широкому загалові. І хоча в Африці і Південній Америці є можливе посилення діяльности, СССР лишається головним клієнтом, бо він ще далі становить поважну мілітарну небезпеку, не зважаючи на послаблення Варшавського пакту і стягнення деяких совєтських військ зі Східньої Европи.

У контрасті з різними дуже складними правними запевненнями накладеними демократичними країнами на свої аґенції внутрішньої безпеки, навпаки КҐБ і його споріднені аґенції не мають майже жодних обмежень дій своїми методами. Жодна інша країна не ховає своїх аґентів під дипломатичним статусом, як це робить СССР. ФБІ виказує, що 50 відс. працівників совєтської амбасади у Вашінґтоні становлять аґенти КҐБ. Їхній відсоток ще більший в країнах Третього Світу.

„Директорат Т", спеціяльне відділення совєтської розвідки КҐБ, за даними Джия Тука в книжці „Високе технічне шпигунство", затруднює 20,00 висококваліфікованих аґентів поза межами СССР і понад 1,500 науковців і інженерів у Москві. Їхні директори виходять прямо з самого Кремля. Нелеґально здобуті відомості пов'язані з легальними закупами Державного комітету науки і технології, закордонні представники якого працюють в совєтських амбасадах і торговельних місцях.

З проголошенням гласности вже згадується у СССР про деякі політичні та історичні моменти, про що не можна було згадувати перед 1985 роком, але нічого не говориться про нелеґальне збирання інформацій чи зменшення числа аґентів. Ця сторінка державної праці напевно посилилася, щоби довідатися якнайбільше в найкоротшому часі, про все потрібне совєтській промисловості і мілітарній системі.

Якщо є якісь обмеження, то тільки в колишніх східньоевропейських сателітних країнах наслідком розвалення Варшавського пакту. Наприклад, за даними „Ню Йорк Таймсу" з 15-го червня, Східня Німеччина колись утримувала 4,000 шпигунів поза її кордонами. Більшість з них „працювала" в Західній Німеччині, з яких деякі є ще активними на службі КҐБ дотепер.

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА У КОМУНІСТИЧНИХ КРАЇНАХ В ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ

I.

Минулорічні, епохальні, непередбачені, бурхливі і драматично еволюційні події після 72-літньої диктатури пролетаріяту в комуністичних країнах Східньої Европи і деяких республіках Совєтського Союзу степенуються і дезорієнтують не лише політиків, але також економістів і фінансистів світу. Тому по різному висказують свої передбачення на 1990 рік. Одні твердять, що цей рік буде рішальним і приспішить розвал останньої колоніяльної імперії; інші, що зміни еволюційним шляхом потривають довше; ще інші, що владу Політбюра і КҐБ-перебере доблесна армія (представники армії, в часі вибору М. Ґорбачова на президента стрималися від голосування), забувають притому, що вона сьогодні пересякла політруками-кагебістами вдесятеро більше, як під час Другої світової війни. Вже перший квартал цього року виказав, що п'ятирічна перебудова Ґорбачова скрахувала, індустрійна і аграрна продукція не поправляється, притому злочинство, п'янство, корупція, безробіття і чорний ринок зростають, найбільше державний дефіцит (збільшився вчетверо).

Валова продукція впала на 2 відс. заборгування 40 біл. дол. несплачувані (за два місяці уряд зачне сплачувати), стан мешкань, харчів, продуктів першої потреби катастрофальний, далеко гірший, як п'ять років тому і не поправляється, крамниці порожні, черги зросли втроє, поверх 40 відс. населення живе убого — недоїдає.

Ґорбачов, здобувши в березні владу надпрезидента (супердиктатора) з вимогами надзвичайних прав і привілеїв, без досвіду в справах аґрикультури, індустрії, адміністрації і політики звільнив міністрів здоров'я і цивільної авіяції, запропонував Рижкова на прем'єра (Верховна Рада затвердила), а захитане сільське господарство поручило Ліґачову. Дорадчий комітет покликав урядових і приватних економістів, які порадили затягнути 160 біл. дол. закордонних позичок, щоб наповнити крамниці харчами і речами першої потреби, зменшити видатки на зброю, заморозити ціни і платні, змінити банкову систему, змісця перевести монетарну реформу, вартість рубля, який, через спекулярію, чорний ринок і збільшений випуск на ринок став безвартісним (сьогодні 25 рублів до одного доляра) — замінити новою валютою. Міжнародна конференція економістів Заходу і СССР в березні в Москві ствердила, що економіка Совєтського Союзу не поправляється, через злу господарку, корупцію у кооперативах і державних підприємствах, совєтські економісти сказали, як суспільство хворе, то підприємства, індустрія і економіка також, а-шведські твердили, що валова продукція СССР ц.р. впаде нижче 10 відс. (минулого року 5) і далі спадатиме, через зростаючі ціни, чорний ринок, інфляцію (зараз 22 відс.), спадаючу продукцію і якість продуктів, випуск рубля на ринок не контрольований, тому тратить на вартості, не поможуть девальвації, державний 165 біл. дол. продукції, закордонна розвідка подає 26 відс. дефіцит зменшити, через менші видатки на зброю. ТАСС подає 18 відс. валової.

Остання совєтська статистика виказала, що громадяни минулого року заощадили 340 біл. рублів, крім того нагромадили приватно до 400 біл. рублів. Рубель безвартісний, вперше поголоски не устають, що вкоротці його таки замінять. Сам Ліґачов член Політбюра, відповідальний за сільське господарство подає, що по більших містах Совєтського Союзу, головно України, від останнього року, щоразто більше брак харчів і інших продуктів, приділ на картки, але їх нема, збір зернових впав на 18 міл. метричних тонн, через злу господарку. В Україні годівля худоби, безрог і дробу в колгоспах впала на 25 відс. і далі паде, через брак корму.

Совєтський Союз по сімох місяцях переговорів підписав із ЗСА новий п'ятирічний тоговельний договір достави 14 міл. метричних тонн збіжжя, який може бути збільшений вдвоє, най менше 4 міл. метричних тонн річно за тверду валюту, якої брак, а резерви золота на вичерпанні (продукція минулого року впала на 12 відс.), вже в першому кварталі купив 17 міл. метричних тонн і хоче купити до 40 міл. метричних тонн не зважаючи на це, що врожай цього року буде 215 міл. метричних тонн, найбільший від 15 років, минулого року врожай 111 міл. метричних тонн, купив 36 міл. метричних тонн збіжжя; рекорд за весь час.

Держави Европейської спільноти, ЗСА і Японія навипередки спішать рятувати крахуючу совєтську економіку і помагати Ґорбачовській перебудові затверду валюту, або вимін. Пепсіко підписав 10-річний торговельний договір на 3 біл. дол. (найбільший дотепер) виміни напитків за водку і 10 торговельних кораблів, збільшує місця продажі з 26 до 50. Ей-Бі-Ем відкрив в Москві, біля університету продаж комп'юторів за тверду валюту, сподіється цього року 10 міл. дол. доходу. Канада підписала торговельний договір достави 10,000 метричних тонн продуктів за тверду валюту. Чи це врятує — час покаже.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПІДТРИМАЙМО КАНДИДАТУРУ В. ДУДИЧА

Чомусь у нас так водиться, що справам другорядним, а найважніше своїм міжусобицям, ми присвячуємо велику увагу. Мало уваги присвячуємо нашій політичній діяльності на зовні. Ми замкнулись у своє ґетто, забуваємо і не хочемо знати, що є поза ґетто світ і люди, перед якими ми власне повинні запрезентувати наш український нарід і його інтереси в якнайкращому світлі. В тій ділянці ми не повинні програвити ні однієї нагоди.

Така нагода є саме тепер, а нею є кандидатура нашого земляка Володимира Дудича з Чикаго на конгресмена ЗСА.

Я особисто В. Дудича не знаю, але з оповідань людей, які його знають, чули ми, що він є активним українцем чикаґської громади. І ми всі, бо це є в нашім інтересі, повинні його активно підтримати, не тільки морально, але й матеріяльно, та закріпити в Палаті Репрезентатів Америки хоч одне місце за своїм конґресменом.

Допоможім вибрати до Конґресу Америки першого конґресмена — українця, який напевне гідно заступатиме нас усіх і нашу громаду та її інтереси.

Роман Пилипяк
Сан Сіті, Аріз.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЗЕМЛЯКІВ ЯВОРІВЩИНИ

Звертаюся до вас дорогі земляки з Яворівщини, які проживають на терені Америки і Канади, за фінансовою допомогою для української католицької церкви Успення П.Д.М. у Яворові.

Тамошній о. Зеленюх просить своїх земляків помогти йому закупити деякі речі потрібні до церкви, як рівно ж для священика. Йому конечно потрібно такі речі, як чашу, фелон і евангеліє, без яких не можна відправляти Болослуження.

В Клівленді я зайнявся збіркою і закликаю людей доброї волі складати свої пожертви на таку благородну ціль.

Хто хоче скласти свій даток або отримати доклад ніші інформації в цій справі, може звертатися до мене на число телефону (216) 888-3983 або писати на нижче подану адресу.

По закінченні збірки всі імена жертводавців будуть поміщені в церковнім бюлетені української католицько катедри св. Йосафата в Пармі, Огайо.

Франко Бенко
7713 Dorothy Ave.
Cleveland, Ohio 44129

ПРО АЛЬМАНАХ УНСОЮЗУ 1990

Коли я його отримав, не мав часу його точно переглянути і поставив на полицю між інші книжки.

Був дощ і я не міг бавитися з своїми бджілками, зацікавила мене книжка з соняшниками на обкладинці маляра Богдана Титли.

Перечитав там дуже симпатичний лист головного предсідника д-ра Івана Флиса і головного редактора Зенона Снилика. Пишуть там: ціна Альманаху — 10 дол. Якщо хтось не може заплатити, то залишіть собі як подарунок. Подивився на зміст. Іван Кедрин — „3 парадоксів української преси". Ред. Іван Кедрин майже мій ровесник. Переглянув його статтю, там все точно описано про відродження в Галичині, про видавництва у Львові, що я з ними торгував.

Друга стаття в цім Альманаху Едварда Жарського дуже мене зацікавила, бо там точно описано початки українізації русинів в Америці, про „Січ", „Соколи", „Гайдамаки". В цій статті є згадка про мене, бо як ще тоді не був старий, ходив на вправи до чехів на 72-ій вулиці в Ню Йорку. Вже нікого нема з тих організацій. Ще є І. Кедрин і М. Сурмач. Старайтеся бути на моїм столітнім ювілею за два роки і п'ять місяців.

Хто дістав цей альманах УНСоюзу, а ще його не переглянув, то раджу всім його переглянути, будете мати приємність що УНС про вас не забуває, 10 долярів — то так, як один доляр 40 років тому.

П.С. Посилаю 10 дол. за Альманах за рік 1990 і прошу знов прислати мені Альманах за рік 1991.

Мирон Сурмач

Седл Ривер, Н.Дж.

ПРОВІДНИК СІКХІВ, що допоміг довести до короткого перемир'я між урядом Індії та войовничими сікхами, був підступно вбитий 10-го липня в столиці Пунджабу. Балванта Сінгта вбили невідомі особи в автомашині, коли він їхав головною автострадою в Чандіґаргу. Б. Сінгт — це колишній міністер фінансів та людина поміркованих поглядів, що завжди старався де можливо договорюватися зі своїми противниками. Його вбивство є продовженням тих збройних сутичок, що в останніх днях значно зросли, зокрема в стейтах Пунджаб та сусідніх Джамму і Кашмірі, а згідно з повідомленнями кореспондентів вбито понад 120 осіб, між ними 12 поліціянтів та 11 войовничих сікхів і це тільки впродовж останніх трьох днів.

Василь Маркусь

ШІСТЬ ТИЖНІВ В УКРАЇНІ

(Триптих)

IV.

Крім добре загосподарених парафій, теперішня Українська (Російська) Православна Церква має тут три манастирі (дві жіночі і відновлений чоловічий), епархіяльне управління з двома катедральними храмами і консервативне духівництво, яке невтральне, якщо не вороже до РУХ-у. Зокрема в східньому Закарпатті православ'я сильно вкорінене, деякі священики популярні і люди їх люблять. Тому немає великої охоти переходити на греко-католицизм. Знову же, ніякої пропаганди нема за автокефалію. До кінця травня ні одна парафія на Закарпатті не перейшла до УАПЦ. В середньому і західньому Закарпатті греко-католики активніші, але вони мають менше нового доробку в священичих кадрах і серед монаших чинів, аніж в Галичині. І це, властиво, залишається Церква у півкатакомбах. Єпископ-адміністратор Іван Семедій має одну кімнату, що править йому за спальню, канцелярію і каплицю.

До того, греко-католиків — ієрархію, клир і вірних — шантажують аргументами, якщо вони відмежуються від національного РУХ-у, то їх скоріше залеґалізують. Так їх наставляли також з Риму і греко-католицькі кола на Пряшівщині та в Угорщині. А втім, собор у Хусті перебрано таки завдяки місцевій організації РУХ-у. Є ще й серед свідомої інтелігенції сумнів, як далеко ангажуватися у релігійних справах, адже ж РУХ має бути неконфесійний, а відкритим також для православних.

Принайменше на деякий час на Закарпатті найсильнішою буде офіційна Православна Церква, другою за числом віруючих — Греко-Католицька (серед якої є дві течії — за тісний зв'язок з Галицькою Митрополією, і за власну Митрополію в рамках Греко-Католицької Церкви в Україні). Автокефалія покищо на Закарпатті має малі шанси. Хоч тут боротьба між греко-католиками і православними також неминуча, але вона не набере такої гостроти, як це є тепер в Галичині.

Соціяльно-економічна й екологічна ситуація

Закарпаття має на решті українських земель опінію, що це відносно найзаможніший край в Україні, а може і в Совєтському Союзі, якщо не рахувати прибалтійських країн та Грузії й Вірменії. Як приклад приводиться житлове будівництво. Скрізь на Закарпатті побудовано багато приватних будинків. Вони всі індивідуальні, не за стандартними плянами, з цегли, покриті етернітом, бляхою або черепицею. Це контрастує з колишніми дерев'яними малими хатками під соломою чи „драницями". Тепер більшість закарпатців мають такі хати, які колись були у міщан або тільки по мадярських селах — муровані з цегли, хоч ще подекуди й будують з „вальків", а якщо дерев'яні, то зі штукатуркою. Кімнат, звичайно, більше, як дві-три, а меблі, назагал, міські. Цікаво, що й традиційний одяг селян майже зник.

Одягаються по-міському; дещо поганої якости матеріял, крій запростий і невибагливі кольори чоловічого і жіночого вбрання. Проте, молодь намагається десь роздобути західній одяг, головно джинси. В народному барвистому вбранні можна ще в неділю побачити гуцулів і гуцулок. Колись воно було інакше на цілій закарпатській Верховині.

Дієта населення також краща, як була колись на Верховині; у долинян були завжди достатки і різноманітна та багата кухня з власним вином. Як не важко за харчові продукти, але більшість закарпатців харчуються зі свого, за вийнятком хліба і молока (хоч ще подекуди селяни тримають корів). Але в кожній хаті є свій дріб, на селах годують свиней, деякі мають пасіки, кілька овець чи кіз, а майже поголовно — власні городи і садки, з яких витискають максимум продуктів — садовини, городини — свіжої і консервованої. Працьовиті господині можуть зробити добрі запаси на цілий рік.

У колгоспах працює лиш частина селян, решта в різних обслугах, торгівлі, механічно-технічних підприємствах. Колгоспи продукують різно — з прибутками й дефіцитами, а малою і дещо кращою платнею для колгоспників. Розуміється, що й при існуючих різницях від колгоспу-до-колгоспу колгоспник ще найслабше платний. Головне явище усуспільненого сільського господарства це, те, що майже нема молодої робочої сили. Молодь майже поголовно втікає з села і колгоспу, а як вертається в село, то з дипломом вчителя, лікаря, економіста, техніка.

Є подекуди й багатші колгоспи та радгоспи, зокрема зорієнтовані на садівництво або тваринництво. Я бачив при деяких колгоспах рибне господарство, річ, яка не існувала на Закарпатті до 1945 року. Поряд із тим, є й погані явища; наприклад, занедбано багато гарних садків, а зокрема чудові винниці на Берегівщині й Серднянщині. Останнє явище пов'язано з короткотривалою антиалькогольною кампанією Ґорбачова, мовляв, треба зменшити продукцію винограду, бо з цього виробляють коньяки тощо. Тепер знову заходяться садити виноград на місці, де його перед трьома роками вирубали, однак треба ще чекати з два-три роки, щоб молодий виноград видав плід.

Всякі великі проекти також забирають чимало врожайних вгодь. Такою є і Пістрялівська Радіолокаційна Станція біля Мукачева. Останнім часом ніби припили будівництво, але цей гігант стоїть на врожайних полях, дещо прикритий гаєм; проте він чигає на людські поселення, ніхто не відає, якими небезпечними наслідками. Це, очевидно, військова споруда.

Існують, природно, й інші екологічні проблеми. Між великим залізнодорожним вузлом міста Чоп, станцією Вузлове і Мукачевом простягається суцільна зона поздовж головного залізничного шляху, перетята різними межами рельсів, депо, складів на найбільш плодючих землях. При шляхах і фабриках так само багато нечисті, відпадків, металевого непотрібу. Назагал, не очищуються заводи чи призаводські площі. В потоках і річках багато нечисті, пошкоджених машин. Заводське і суспільне майно виглядає як розкинене, залишене, занедбане, ржавіє, гниє, псується і смердить. Приватні хатки й городи у квіттю, гарно оброблені, чисті.

Варто згадати ще порядки у великих житлових масивах. Назовні ще сяк-так виглядає, у квартирах чистенько й різні меблі (за які також важко), але все прибрано. Натомість, в коридорах, на сходах і в ліфтах — жах. Чому? Бо це комунальне, нічиє, без господаря, і — треба визнати — дешеве, так що немає як з мізерного ренту інвестувати в репарації й оновлення.

І ще сумна проблема: закарпатські ліси, колись могучі і багаті, по-варварськи винищувалися, розумної політики

(Закінчення на стор. 3)

Шість тижнів...

(Закінчення зі стор. 2)

В третій день Великодніх Свят греко-католики моляться на подвір'ї церкви в Ужгороді на Цегольні.

Учасники із Закарпаття на Основуючому з'їзді Української Республіканської Партії.

Площа в Ужгороді, де має бути здвигнений пам'ятник Т. Шевченкові.

лісозасаджування майже не було і тому грозить, що Закарпаття, як і галицьке Підкарпаття, не лише позбудеться цих важливих економічних ресурсів, але й втратить екологічну рівновагу. Це сяк-так дбають за окремі заповідники, свого роду „національні парки" в Карпатах.

Прощай, Закарпаття!

Крім відвідин закарпатських міст — Ужгороду, Мукачева, Хусту й Берегова (де я в 1944-45 рр. ще як студент другого року університету вчив в українізованій гімназії), побували ми з дружиною у моєму рідному селі Бедевля, що на Тячівщині. Це для мене були емоційно насичені і реверяційні зустрічі з доволі великою родиною, з знайомими й товаришами юнацьких років, але вже без батьків, які не так давно померли. Для дружини Дарії це була перша зустріч з моєю родиною. Три дні перебування в селі, яке я майже не пізнав, були дуже зворушливі і надаються хіба для особистих сантиментальних описів.

Як на Закарпаття прибули ми поїздом з Будапешту, так і прямим поїздом через Львів від'їхали до Києва. Подорож до серця України, про яку колись тільки міг мріяти, сталася дійсністю. Добре, що до того ми побували у Львові й на Закарпатті, бо це мене підготовило до зустрічі з центральними українськими проблемами, відчувши їх перше у регіональному контексті.

У доповненні до моєї закарпатської епопеї бажав би сказати, що зустрічав закарпатців і на нашій широкій Україні. У Львові доволі чисельна „колонія" закарпатців, зокрема інтелігенція і то на високих позиціях, а також живуть вони в Києві чи й в інших містах нашої батьківщини. З власної родини у мене рідня, що живе в Києві і в Луганському на Донеччині. Люди із Закарпаття сьогодні роз'їжджають по нашій розлогій Україні до Києва і Львова, як колись односельчани з Бедевлі їздили до Хусту й Ужгороду. Так само українці з інших областей оселилися на Закарпатті й почуваються тут непогано. Є чимало міжрегіональних подруж. Відчувається, що Закарпаття вже сильно інтегроване в соборну Україну найприроднішим способом. Заразом з тим, воно з усією Україною пробуджується до нового і кращого життя.

Прощаючи з вікон поїзду чудову свалявську і верецанську долину Латориці, як наш поїзд з назвою „Закарпаття" мчав через Скотарське до Лавочного в Галичині, на тій колишній майже тисячолітній межі, що розділювала тіло єдиного народу, хотілося вголос сказати: „Прощай рідний краю! Вірю, ще не востанне Тебе бачу! Ти, хоч і битий долею в минулому і сьогодні, знайшов свій дім, у нашій великій Україні, де чекає Тебе краще завтра й у якому Ти, закосичене чудове Закарпаття, ще будеш справжньою перлиною".

Кінець.

КОБЗАРСЬКІ КУРСИ
липень 29 — серпень 12, 1990 р.
ОДУМ „Україна" Лондон, Онтаріо
тел.: Валентина Родак (416) 255-8604

Серпень 12 — 26, 1990 р.
Всіх Святих табір, Емлентон, Па.
тел.: д-р Ігор Махлай (216) 582-1051

В Аргентині створено Комісію Допомоги Дітям Чорнобиля

Буенос Айрес, Аргентина. — Долучуючись до акції допомоги жертвам чорнобильської трагедії, яку провадиться в нашій діяспорі, 29-го березня ц.р. в Аргентині теж створено Комісію Допомоги Дітям Чорнобиля в такому складі: голова Марта Стернюк, члени: Осип Ткачук, Ярема Тавридзкий, Лідія Бурбан-Соса, Ростислав Ільницький, Юрій Іваник і Богдан Максименко.

В імені голови новоствореного Комітету Марти Стернюк, інж. Ігор Вислоцький передав листи і заяви Комісії на руки голови Руху, Івана Драча в Києві 12-го червня 1990 року. Вістку про новостворену комісію в Аргентині прийняли Головна Управа Руху з великим признанням для українців Аргентини, що і вони включилися в активне відродження України. Заяви комісії з Аргентини появилися в пресі, радіо і телебачення по всій Україні.

Не зважаючи на тяжку економічну кризу в краю, грошова збірка до 20-го травня принесла 1,695 доларів. За цю суму рішено закупити шприци чи якісь інші необхідні медичні інтрумен ти і передати в Україну, як першу символічну допомогу.

Допомога жертвам Чорнобиля

Сімдесят років окупації України і панування у ній безпощадної комуністичної системи, що пляново винищувала її не тільки фізично, але і духовно, мусіли прине сти свої наслідки, що до першої міри ослабили в народі його національну свідомість і самопошану.

Але вистачило проблиску більшої свободи, як сталося чудо: придушений народ зразу прокинувся зі свого летаргічного сну, і не тільки прокинувся, але ще й виявив відкритий гін до національної обнови

Доказом цього є створення Народного Руху України, що так успішно ширяться і зростає. Під гаслом єдности об'єднались великі прошарки населення в краю На їхній заклик до українців в усіх поселеннях діяспори, мусимо і ми об'єднатися для цього святого діла; допомогти нашим братам у цей історичний і, може, неповторний, момент.

Це відчули і зрозуміли ті, що недавно створили в ЗСА і Канаді Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля і розпоча ли грошову збірку, яка уможливила висилки ліків, харчів і лікарського приладдя, для дітей, заражених радіяцією. Ці посилки були вручені довіреними діячами, кому належить.

Отже закликаємо усіх влучитися до цієї добродійної акції рятування дітей нашої батьківщини, як святий наш обов'язок.

Зацікавлених і охочих взяти участь у збірковій акції просимо звертатися телефонічно на такі числа: 41-5483 або 208-4634.

Список жертводавців на аргентинський Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля

Арійчук М. і Д. 100 дол., д-р Бандура А. М. 50, родина Бурбан 150, інж. Величко І. 100, інж. Демяновський Д. 100, Дмитрів М. 10, д-р Іваник С. 20, інж. Іваник Ю. 50, Ільницький Р. і Ї. 100, Кметь В. 100, Кметь Л. 10, родина Копильницьких 20, Липинський Р. і М. 20, Лівша М. і А.М.20, Максименко Б. і П. 50, Малець М. 50, Маліщак Ю. 100, Маркович Є. 50, Мушак Ю. 10, Панькоовоцька Р. 50, інж. Полос І. А. 100, д-р Постоловка М. Є. 50, Ришавий Н. 50, Рокуш М. 10, Стернюк М. 100, д-р Тавріцький Я. 50, Ткачук О. 50, Яхно Н. і О. 50, Липинський Я. 25, Курилець В. 50. Разом 1,695 доларів.

Пластові табори на Новому Соколі

Ще не так давно, на Святі Весни, Новий Сокіл з тугою пращав пластову молодь та дітей. Опісля, в днях 22-24-го червня він гостив у себе чисельний Курінь Чорноморців, яким у їх дводенних нарадах Господь не щадив „небесної водиці" — дощу. Та пластунам — море по коліна! Вони в час дозвілля у грі в копаний м'яч зі запалу шаліли, забуваючи про дощ та болото. І цілком певно до цієї гри додавав жару щойно прибулий дорогий гість з України пластун Олесь Криськів, який із центру грища стріляв на ворота „баняки". Він, Олесь — голова Пл. Ради Вишколу, організатор та рушій духовного пробудження Пласту в Україні, який засівається рясно квітом маку по цілій рідній землі! Його розповідь про відродження пластової організації в Україні зворушила присутніх.

І ось, вже прийшло 7-го липня, день відкриття пластових таборів на Новому Соколі, щоб у тритижневій „таборовій школі" учасники могли відновити й поглибити пластову дружність, в гурті поправити рідну українську мову, поглибити знання про Батьківщину.

Новий Сокіл — готовий, та з нетерпінням чекає на цю милу зустріч зі своїми приятелями — пластовими таборовиками, які з'їжджатимуться з далекої Каліфорнії, Вашінгтону, Вірджінії, Південної Каролайни, Ню—Джерзі, Ню—Йорку, Балтимору, Пенсильванії, Рочестеру та Ст. Кетринс, Гемілтону і Торонто, Кан., а також учасником буде юнак з України. Сама природня краса Нового Сокола притягає пластову молодь до таборування, а вибір добрих випробуваних членів булав та комендантів, які знають теорію та практику таборового пластового виховання, це запорука майбутности у розвитку пластової оселі Нового Сокола.

Цьому року комендантккою табору новачок буде ст. пл. сестричка Ірена Ващак. Комендантккою табору юначок буде молода сеніорка, учителька Леся Кольцьо — Матійцьо. Табором новаків проводитиме пл. сен. Ярослав Пришляк—Братчик Славко ,а комендантом юнаків буде ст. пл. Мирон Депутат.

Духовно — релігійну опіку даватиме новоприбулий з Польщі о. Михайло Бунц. На таборі перебуватимуть також Сестри Служебниці, які будуть вести гутірки на релігійні теми. Опіка першої медичної допомоги спочиватиме в руках реєстрованої медсестри пластунки Галини Стесяк з допомогою д-ра Олеся Валєра. Шефом канцелярії буде пл. сен. Маруся Макар, а шефом кулінарії буде Ксеня Депутат. Адміністраційними справами займаються пл. сеніори Юрій Пашковський і Мако Стасюк. По лінії виховній всіма таборами кермує референт пл. таборів Нового Сокола, пл. сен. Ярослав Пришляк.

Програма пл. таборів

Відкриття усіх пл.таборів в суботу, 7-го липня, о год. 5-ій по полудні. В днях 21-го і 22-го липня відбудеться „День Пластуна", програма буде проходити під кличем: „Вітай Україно"! В суботу, 21-го липня, відбудеться відкриття о год. 10-ій ранку. Вечором цього ж дня о годині 8:15 — Велика Ватра, присвята відродженій Україні; опісля весела частина. В неділю 22-го липня від год. 10:30 — 11-ої ранку —дефіляда та попис таборів, згодом обід та розваги до год. 4:30. Служба Божа о год. 5-ій і закриття свята. На ці врочистости та відвідини пл. таборів щиро запрошуємо усіх членів пластової організації, членів Пластприяту, батьків, молодь та гостей.

Скоб! Готуйсь!

пл. сен. Ярослав Пришляк, реф. таборів Н. Соколя

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики домів.
Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням
Адреса у Мангеттені: ROCKEFELLER CENTER 630 5th Ave., Room 1803 New York, N.Y. 10020
Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КІМНАТА — НАША ГОРДІСТЬ

У неділю, 17-го червня, в Пітсбургу, Пенсильванія, в Катедралі науки — найвищому, 42-поверховому, університеті світу, відбулося довгоочікуване урочисте відкриття і посвячення української національної кімнати.

Святкування набрало характеру справжнього паломництва. Українці,мешканці Пітсбургу та околиць, вбрані в національний одяг, заповнили величну, святочно прибрану готичну Катедралю науки, де відбулося формальне відкриття 23-ої з черги т. зв. національної кімнати. У святкуваннях взяло участь коло 1,000 осіб.

Блакитно-жовтий прапор майорів на бальконі нашої кімнати над головним порталем університету, ніби вказуючи дорогу „паломникам".

Українська національна кімната — це „самоцвіт на скелі", самоцвіт на цьому гіганті-хмародері, єдиному у світі будинку такого стилю.

На лицях учасників святкування малювалися і радість, і зворушення.

Акт відкриття кімнати відбувся у присутності найвищих університетських властей та нашого духовенства обох віровизнань. Акт посвячення довершили Архиєпископ Константин з Чикаго та Єпископ Роберт Москаль з Парми в сослуженні духовенства. Урочисте святкування звеличив своєю присутністю Кардинал Мирослав Іван Любачівський, який в той час був гостем Владики Роберта. Незвичайною прикрасою програми була участь в торжествах хору „Дударик" зі Львова під орудою дириген та Миколи Кацала. Хоч хор виступив лише з трьома точками, виконавши твори Бортнянського та Вербицького, це додало більшої ваги до святочної атмосфери.

Голова комітету будови української кімнати д-р Юрій Кишакевич вручає символічний ключ від кімнати ректорові університету Веслеєві Посварові.

У відкритті української національної кімнати взяв участь хор „Дударик" зі Львова.

Програмою святкування вміло проводив інж. Михайло Комічак, директор української радіогодини, яка 15-го липня відзначатиме своє 40-ліття.

Історія національної кімнати бере свій початок1936 року. Понад півстоліття тому наші провідні громадяни, мешканці Пітсбургу, висунули ідею відкриття також української кімнати. На жаль, бездержавним народам закон не дозволяв на це. Однак часи змінилися. Нині мрія перших піонерів-патріотів здійснилася. І про це подбали їхні діти та внуки. Ми вибороли собі належне нам право як громадяни З'єднаних Стейтів.

Українська національна кімната — це п'ята з черги слов'янських кімнат після польської, чеської, російської та югославської. Слід зазначити, що цей наш культурний здобуток знаходиться в середовищі найбільш престижного наукового центру західньої Пенсильванії. Згадати б хоча світової слави дитячий шпиталь, що належить до цього університету. Щороку в середньому 40 тисяч туристів відвідує ці унікальні об'єкти.

Університет дав свою формальну згоду на відкрит тя нашої кімнати у 1975 році і за ці 15 років ми довершили справу. Приємно нині бачити захоплення відвідувачів, особливо чужинців. Цей чудовий твір ніби увібрав у себе зразки нашої історії, культури, традицій та мистецтва. Тому українська національна кімната — це, з однієї сторони, мистецький твір, а з другої, немов пантеон нашої культури, соборний монумент, який не знає ані конфесійної, ані політично-партійної різниць.

Українська кімната — наш загальнонаціональний здобуток у пам'ять тих, які відійшли , у пам'ять нас самих та тих, які прийдуть після нас. Тож нехай ця кімната ширить та зберігає постійно — як довго існуватиме цей університет — добре ім'я України.

Кімнату споруджували: проєктодавець - архітект Любомир Калинич (Ірвінгтон, Н. Дж.), екзекутивний архітект — Володимир Бойкович (Пітсбург, Па), кераміка — Наталія Кормелюк (Вашінгтон, Д. К.), ікони — Святослав Макаренко (Йонкерс, Н. Й), дерево і різьба — Анатолій Ленділ (Акрон, Огайо).

Ю. К.

Фрагмент української національної кімнати, відкритої в університеті Пітсбургу.

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

Марта Дичок в своїй доповіді про табори переміщених осіб та примусову депортацію в Совєтський Союз неясно сказала, хто підлягав примусовій репатріяції. Дехто з присутніх на конференції думав, що всі українці підлягали примусовій репатріяції, хоч в дійсності особи з територій, що до 1939 року були під Польщею не підлягали і тому люди зі Східньої України змінили свої документи й записували, що вони народилися в Галичині, чи на Волині, в тій частині України, що була під Польщею, або казали, що вони старі еміґранти, виїхали на еміґрацію з військами УНР.

Джеймс Мейс, голова Конґресової комісії дослідження Великого голоду говорив про працю комісії, про свою поїздку в Україну та доповіді там та про конференцію, що відбудеться в Києві цього року. Між іншим, деякі українські професори читали свої доповіді англійською мовою, а Дж. Мейс, який не є українцем, читав свою доповідь і відповідав на питання українською мовою.

На закінчення конференції її організатор проф. Дмитро Штогрин дав по п'ять хвилин 15 учасникам конференції, щоб вони стисло подали свої підсумки конференції, подій в Україні та в світі та побажання для наступних конференцій та діяльности України і діяспори.

Більшість учасників конференції з України, Польщі та Чехо-Словаччини були гостями в неділю, 1-го липня, імпрези-зустрічі в Чикаго, влаштованої фундацією Українських Студій при Іллинойському університеті, яку очолює Раїса Братків. На цій зустрічі і в Урбана-Шампейн на конференції були висловлені бажання, щоб Іллинойський університет став другим українським дослідчим центром українських студій в Америці.

В понеділок гості з України та Східньої Европи мали зустріч з управою Товариства Прихильників Руху в Чикаго, яке очолює д-р Богдан Ткачук.

Пастор...

(Закінчення зі стор. 1)

дактором „Дзвону" у Львові, народним депутатом Романом Федоровим, із посадником міста Рівне та іншими діячами Руху.

Відвідини головою братства причинилися до тіснішої співпраці з християнами України, які потребують духовної літератури — Біблій, Нових Заповітів, релігійних підручників для дітей і молоді. Ця справа буде представлена Конгресові Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, який відбуватиметься в днях від 15-го до 22-го липня в Українському Біблійному Центрі в Пітерборо, Онт.

МІРЯННЯ ТИСКУ КРОВИ

Ню Йорк. — Товариство Сеньйорів при „Самопомочі", 98 Друга аве., між 5-ою та 6-ою вул., повідомляє, що в понеділок, 30-го липня, між 11-ою та 12-ою год. ранку д-р Арета Подгородецька буде міряти тиск крови.

В П'ЯТУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього і Улюбленого
МУЖА І БАТЬКА
ЛЕОНА МИКОЛАЄВИЧА САВІЛЯНА
складаємо 50.00 дол.
на Фонд дітям Чорнобиля в Україні.
дружина — МАРІЯ
доня — НАДЯ з мужем ПЕТРОМ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок 10-го липня 1990 р. у Філядельфії Па. упокоїлася по довгій і тяжкій недузі Найдорожча Дружина, Мама, Бабуся і Сестра

бл. п.
ОЛЕНА ГОРБАЧЕВСЬКА
з дому СКОЦЕНЬ
нар. у Львові — Україна

ПАРАСТАС в п'ятницю 13-го липня 1990 р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Насевичів при Tabor Rd Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу 14-го липня о год. 8-ій ранку в українській католицькій помісній церкві св. Архистратига Михаїла, а опісля на цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Опечалені:
муж — РОМАН
син — ЯРЕМА
внуки — ОЛЕКСА І ПЕТРО
невістка — ДОРА
сестра — АНТОНІЯ ЗМИЙ з Родиною
брати — ВОЛОДИМИР з дружиною ОЛЬГОЮ
ОСИП з дружиною СТЕФОЮ і Родиною
ОЛЕКСАНДЕР з дружиною НУСЕЮ і Родиною
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Европі.

Замість квітів на могилу Покійної просимо складати пожертви на Будівельний Фонд церкви св. Архистратига Михаїла.

St. Michael The Archangel Bldg. Fund
1013 Fax Chase Rd.
Jenkintown, Pa. 19046

Svoboda Ukrainian Daily
Official Publication
of the Ukrainian National
Association, Inc.

A SELECT INDEX
VOLUME ONE: 1893-1899

Immigration History Research Center,
University of Minnesota, Saint Paul, Minn.,
1990, pp. 387.

Compiled by Walter ANASTAS and Maria WOROBY

Price: $ 25.00 + $ 2.00 for postage and handling.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N. J. 07302
New Jersey residents please add 7% sales tax.

CDC

CHARLOTTE DEVELOPMENT CORPORATION
2509 Rio De Janeiro Ave., Port Charlotte, Florida 33983
(813) 627-5800

CHARLOTTE DEVELOPMENT CORPORATION is having an "END OF THE SEASON SALE" in NORTH PORT/PORT CHARLOTTE Area

Save up to $15,000 on four completed homes.

3 bedroom, 2 bath, 2 car garages from $67,500
(land and all fees paid)
Buy your future homesite today from $6,500

Condos — 2 bedroom, 2 bath from $51,900
Only two blocks from the Peace River
All you need is $5,000 and assume mortgage

Call Katja at CDC 1-800-749-5800

Чи Ти Допомагаєш Україні?

Ти можеш допомогти у підготовці комп'ютерних спеціалістів

Інститут Нестора провадить комп'ютерні курси в серпні для членів демократичних організацій кількох областей України. Ти можеш допомогти перебудові на Україні коли будеш спонсорувати комп'ютерну техніку для них.

Я/ми станемо спонсорами комп'ютера для (підкреслити вибране): Львова, Києва, Харкова, Тернополя, де потрібно. Просимо надписати наше ім'я на комп'ютері як спонсор (500$ чи більше) __ так __ ні.

Долучаю мій внесок, який не обкладається податком у вигляді:

__ комп'ютер $1500 __ принтер $500 __програми $250
__ клавіятура $100 __ дискети $25 __ інше _____

Прошу надіслати мені інформацію про програми, передбачені Нестор Інститутом ___

Name _____
Organization _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____

Nestor Institute 2213 Acton Street
Berkeley, CA 94702 • (415) 549-1791 Pacific Time

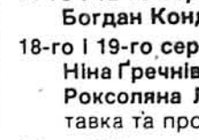

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Ass'n. Estate
Foordmore Road
Kerhonkson, N.Y. 12446
914-626-5641

МИСТЕЦЬКІ ВИСТАВКИ на Союзівці під час літа 1990 р.

7-го і 8-го липня
Винсет Овсак — оливні та акрилічні малюнки на показ і продаж
Ніна Ґречнів — біжутерія на продаж

14-го і 15-го липня
Денис Стасів — виставка фотографій
Віталій Литвин — виставка та продаж живопису та графіки

21-го й 22-го липня
Слава Ґеруляк — графіка та кераміка на показ і на продаж

28-го і 29-го липня
Мирослава Стахів — виставка вишитої мапи „Україна у вишивці та українських гербів"
Тереса Марків — виставка та продаж живопису

4-го і 5-го серпня
Ніна Ґречнів — продаж біжутерії
Яків Гніздовський — виставка і продаж графіки

11-го і 12-го серпня
Богдан Кондра — скульптура з папє машей

18-го і 19-го серпня
Ніна Ґречнів — виставка та продаж біжутерії
Роксоляна Лучаковська-Армстронґ — виставка та продаж живопису

25-го і 26-го серпня
Катя Бічук — виставка, продаж та демонстрація писанчарства
Дарія Ганушевська — продаж гуцульської та трипільської кераміки

1-го вересня
Маріка Тимиць — виставка та продаж біжутерії.

Пам'яті дорогого друга

Тяжко прощатися зі знайомою нам людиною, яка відходить у вічність. Огортають нас почуття жалю, співчуття, думки переходять на нестійкість нашого життя і стає перед очима питання: „Коли прийде черга і на нас?" Та за день-два обтрушуємо себе від цих прикрих думок і почувань і вертаємося до щоденного життя.

Не так воно є, коли тратить людина близького друга, життя якого торкнуло наше не раз і не два протягом десятків років. Тоді той сум, співчуття, жаль, а часто й страх багато глибше ранить душу і ми відчуваємо, що з тою особою і частина нас лягає в могилу.

Такі почуття самоти, жалю, порожнечі і безрадності огорнули й мене, коли прийшла вістка з Братіслави, що 25-го травня не стало між живими дорогого друга мого батька і моєї родини Юрія Августина Шерегія. Хоч ми всі знали, що він тяжко хворий і що його немолодий, 83-ий рік життя, не давав багато надії на довге життя, все ж хотіли вірити, що його час ще не прийшов.

Знала я його майже ціле моє життя. Родом з Дусина, був він учителем на Гуцульщині і виховником нашої молоді на Закарпатті, будучи пластовим провідником і щорічним комендантом пластових таборів. Бувала і я на тих таборах щороку й багато спогадів з моєї молодости зв'язані з пластовим життям та з ним, нашим „Братом Громом".

Св. п. Юрій Шерегій з дружиною Анничкою.

Його любов до пластового життя перевищала тільки його любов до театру. Вже від студентських років він цікавився театром, брав участь в аматорських гуртках. Був він учнем театральних корифеїв М. Садовського, О. Загарова, М. Аркаса, М. Біличенка. В 1930-31 роках заложив аматорський гурток „Веселка" в Ужгороді, а пізніше, в 1934 році, разом зі своїм братом композитором Євгеном Шерегієм заложив театр „Нова сцена" в Хусті і став його першим режисером. Цей театр проіснував до 1939 року і досягнув великих успіхів.

Був він людиною безмежно енергійною, рухливою, спритною, працьовитою. З моїм батьком дружив він від перших днів знайомства і вони спільно працювали для усвідомлення закарпатського народу — батько на полі літератури, а він з братом на полі театрального мистецтва.

Війна розкинула нас в різні закутки світу. Його дорога повела через Югославію до Праги, звідти до Львова і Дрогобича, де працював у „Підкарпатському театрі", опісля, вернувшися до Чехо-Словаччини, працював у словацькому театрі в Пряшеві, в оперному народному театрі в Кошицях, у Державному сільському театрі в Братіславі. Осівши в Братіславі, працював і в драматичному відділі Народної школи мистецтва. Був ініціятором і основником „Клюбу приятелів міста-побратима Києва" та мистецьким керівником і режисером його театрального ансамблю ім. Т. Шевченка. Від 1967 року Міністерство культури Чехо-Словаччини висилало його часто для режисур українських аматорських театрів в Югославію, де поставив 28 прем'єр.

Був він і драматургом. Написав 32 п'єси, з яких багато ставилися ще в 30-их роках на сценах Закарпаття. Переклав і 28 різних п'єс на українську і словацьку мови. Написав також „Методичний збірник" та „Сценічну мову" для аматорів. За його заслуги чехословацька держава уділила йому признання титулом „Заслужений працівник культури".

Тому що і мій батько жив у Братіславі, при моїх візитах до нього я завжди зустрічався і з Братом Громом. Протягом усіх років еміграції він залишився близьким другом батька. З приємністю заходила я до його помешкання, де жив з ружиною Анничкою і годинами слухала його спогади з минулого. Він ними жив, він з них набирав сили й енергію. Живо, яскраво, зі сценічною мімікою і з іскрами в своїх гарних синіх очах оповідав епізоди з театрального життя і здавалося йому, що він знову на сцені... Подивляла я його „театральний музейчик" в кімнаті, де кожна стіна була до стелі обвішана знімками артистів, фотографіями з вистав, різними афішами, програмками, пропам'ятними стяжками та засохлими вінками, якими його обдаровували після вистав. Переглядали сотні світлин, які збирав для нарису українських театрів на Закарпатті, над яким працював вже від сорокових років.

Його любов до театрального мистецтва давала йому стільки сили й завзяття, що ще навіть у своїй 70-ці їздив до Югославії і режисерував вистави, навчав наших югославських русинів-українців танцювати народні танки і працював з ними невтомно довгими тижнями.

В день похорону мого батька виголосив над могилою зворушливе прощальне слово. Відтоді став найбільшою підпорою моїй мамі, помагав їй де тільки міг і був їй дорадником в усяких справах. Своєї помочі ніколи не відмовив, як зайшла на те потреба.

Коли прийшлось мені упорядкувати архів батька після його смерти, він був той, що допомагав мені своїми порадами. Після мого від'їзду додому, він сидів тижнями у хаті мами над архівом батька, щоб списати все: переглянув кожний твір, кожний зошит, кожний записаний папірчик, зробив з них каталог і вислав його мені. Переписав для мене багато матеріялів з архіву батька, щоб ними доповнити мій власний архів. Без його помочі я була б ніколи не могла укомплектувати увесь архів тут у себе і приготувати твори батька до друку.

До останньої хвилини мав надію, що ще перед смертю побачить друком найбільший твір свого життя „Нарис історії українських театрів Закарпаття до 1945 року", який закінчив кілька років тому. На жаль, не дочекався...

Зірка Ґренджа-Донська

WAWEL
SAZI W FULLERTONI
ШКОЛА ЇЗДИ АВТОМ

ДОЗВІЛ НА ЇЗДУ АВТОМ ДЛЯ ВСІХ

(312) **622-7765**
5621 W. FULLERTON AVE. CHICAGO, Ill. 60639

Тел.: (212) 529-3256

VARSOVIA TRAVEL
74 East 7th Street, Manhattan, N.Y. 10003

ГРОШІ до СССР
5 рублів за 1.00 дол.
Мінім. замовл. 1000 рублів або 200 дол.
Оплата за замов. 15 дол.

Авта:
Lada 2107 — 6058 дол.
Lada Niva — 5448 дол.
та багато інших

Всі справи полагоджуємо письмово

Власні пакунки
22 фунти — 27 дол.

Запрошення 60 дол.

ХАРЧЕВІ ПАКУНКИ
Кава 3 кг. 6 кг. — 46 дол.
Чай 2 кг. та багато інших
Шоколяда 1 кг.

Н. Й. — Львів 900 дол.
Н. Й. — Львів 900 дол.
Н. Й. — Вільнюс 950 дол.
Н. Й. — Латвія 869 дол.

Lekao
Власник повна обслуга до Польщі

ЮРІЙ САМБОРС: ЩАБЛІ
МІЙ ШЛЯХ ДО КОМУНІЗМУ

Мемуарні нариси

Хроніка життєвого шляху одної української людини
Видавництво „Сучасність", 1988, стор. 417.
напівтверда обгортка, ціна $25.00 дол.

Можна набувати в книгарні „Свободи". До продажної ціни слід долучити 7% продажного податку для мешканців стйту Ню Джерзі.

COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

(Ліценція В/О „ВНЕШПОСИЛТОРГ")

Добре відома фірма з 30-ти літнім досвідом, скоро і точно обслуговує своїх численних клієнтів при висилці

ПАКУНКІВ — ПОДАРУНКІВ В СССР

ВІДБОРЕЦЬ НІЧОГО НЕ ПЛАТИТЬ, ВСІ ПОСИЛКИ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ.

Всі наші аґенції мають на складі великий вибір високоякісних товарів по дуже приступних цінах.

Інформації та каталоги можна одержати у нашому головному бюрі або у всіх наших аґенціях.

COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.

Висилаємо авта: Волга, Жигулі-Лада, Москвич, Volvo і Toyota.

40 East 49th Street. (Corner of Madison Avenue), New York, N.Y. 10017.
Tel.: (212) 832-7550

SO. BOSTON, MA 02127	632 Dorchester Ave.	Tel. (617) 268-1303
BROOKLYN, N.Y. 11222	661 Manhattan Avenue	Tel. (718) 389-6747
BUFFALO, N.Y. 14212	701 Fillmore Avenue	Tel. (716) 895-0700
CHICAGO, Ill. 60622	2242 W. Chicago Avenue	Tel. (312) 235-7788
CHICAGO, Ill. 60622	1723 W. Chicago Avenue	Tel.: (312) 666-3985
CLEVELAND, OH. 44134	6089 State Road	Tel. (216) 884-1738
FORT WAYNE, IN. 46808	1807 Beineke Road	Tel. (219) 432-5402
HAMTRAMCK, MI. 48212	11415 Jos. Campau Avenue	Tel. (313) 365-6350
HARTFORD, CT. 06106	1839 Park Street	Tel. (203) 232-6600
HERKIMER, N.Y. 13350	RR # 1, Box 765, Mc. Kennan Rd.	Tel. (315) 866-3939
INDIANOPOLIS, IN. 46227	3216 St. Jude Drive	Tel. (317) 787-0052
IRVINGTON, N.J. 07111	1082 Springfield Avenue	Tel. (201) 374-6446
LAKEWOOD, N.J. 08701	901 E. County Line	Tel. (201) 363-2251
LOS ANGELES, CA. 90046	7706 Santa Monica Blvd.	Tel. (213) 656-1962
MIAMI BEACH, FL. 33139	1352 Washington Avenue	Tel. (305) 532-7026
MINNEAPOLIS, MN. 55418	2422 Central Avenue NE.	Tel. (612) 788-2545
NEWARK, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	Tel. (201) 373-8783
NEW YORK, N.Y. 10009	122 First Avenue	Tel. (212) 533-2906
PHILADELPHIA, PA. 19115	9550-B Bustleton Avenue	Tel. (215) 698-9190
PITTSBURGH, PA.15203	1307 E. Carson Street	Tel. (412) 481-2750
ROCHESTER, N.Y. 14621	681-683 Hudson Avenue	Tel. (716) 544-2151
TRENTON, N.J. 08611	703 So. Broad Street	Tel. (609) 393-9455
WATERVLIET, N.Y. 12189	1828 3rd Avenue	Tel.: (518) 274-5242
WORCESTER, MA. 01607	22 Carlstad Street	Tel. (508) 798-2868
WHEATRIDGE, CO. 80033	4330 Quay Street	Tel. (303) 422-4330

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
20-го ЛИПНЯ 1990 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться о год. **7-ій веч., в УНДомі** при 237 Hope Ave. Є важні справи, просимо взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу.

В. Марущак, рекр. секр.

KAKA Company Department Store
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

HELP WANTED

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ
для 4 річної дитини. Вимоги знання української мови.
Тел.: **(212) 995-8637 (від год. 6-10 веч. вівторки і четверги).**

● РІЗНЕ ●

Шукаю 2 або 3 кімнати з кухнею в Ірвінґтоні, або в Мейплвуді, Н. Дж.
Тел.: (201) 372-1759.

BUSINESS ● OPPORTUNITIES ●

КРАМНИЦЯ
"ICON"
продає: ІКОНИ, КОРАЛІ, ПАМ'ЯТКОВІ РЕЧІ,
направляє:
ҐОДИННИКИ І ЗОЛОТІ РЕЧІ.
Маємо РАДІО, ВІДЕО на УКРАЇНУ
230 East 14th Street
New York, N.Y. 10003
Tel.: (212) 982-3488

HURYN MEMORIALS
ВИРОБЛЯЄМО НА ЗАМОВЛЕННЯ ТА ВМОНТОВУЄМО НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ
ПАМ'ЯТНИКИ
в околиці Ню Йорку, включаючи цвинтарі: св. Духа в Гамптонбургу, Н. Й., св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., Пайн Буш в Кергонксоні та Глен Спей, Н. Й.
Ми пропонуємо особисті послуги та поради у Вашому домі.
За двомовним представником слід телефонувати:
IWAN HURYN
P.O. Box 121
Hamptonburgh, N.Y. 10916
(914) 427-2684
BOHDAN REKSHYNSKYJ
45 East 7th Street
New York, N.Y. 10003
(212) 477-6523

● НА ПРОДАЖ ●

Пише мені один покупець з Канади, що відчуває недостачу, як нема мого оголошення про бджоляні продукти у „Свободі"

Я маю досить покупців на бджоляні продукти, які вже замовляли у мене, але відчуваючи що їм ці продукти помагають, замовляють знову. Але не всі люди знають, що ці продукти помагають людині бути здоровшим і жити довше і мене совість гризла б, як я не поміг би їм. Мед помагає на серце, перга скріплює капіляри, захоронює перед ударом мозку і хоробою простати. Бджоляне молочко відмолоджує людину, женшень підладьорує.

Все це коштує 40.00 дол.

Крем із бджоляного молочка відмолоджує обличча і дає добрий вигляд. Один крем є на день, а один, очищувальний, на ніч.

Оба креми коштують 30.00 дол. з пересилкою.

Пишіть: MYRON SURMACH
169 West Saddle River Road
Saddle River, N.J. 07458

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АПОЛЬОНІЯ ЧОРНЯК, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаго, Ілл., померла 8-го червня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 1919 року в Золочеві, Україна. Членом УНС стала 1968 року. Залишила у смутку мужа Влодка, дві дочки Дарію і Орисю з мужами, п'ять внуків, сина Андрія, три сестри, брата Ярослава і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 11-го червня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

СОФІЯ ГАЛАСОВСЬКА, член УНС Відд. 147-го ім. св. Михаїла в Аллентавні, Па., померла 16-го травня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 11-го жовтня 1921 року в Аллентавні, Па. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку мужа Михайла, дочок — Констанс Кіру і Катлін з мужем Ґлен Ровленд, сина Михайла мол., сестер: Катерину, Мері, Роз і Ольгу; братів Волтера і Стефана і 5 внуків. Похорон відбувся 19-го травня 1990 року на укр. правос. цвинтарі св. Марії у Вайтголл, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Дженіс Мілінічик, секр.

ЙОСИФ ҐАНАС, член УНС Відд. 220-го Б-ва св. Петра і Павла в Чикаго, Ілл., помер 7-го червня 1990 року на 73-му році життя. Нар. 1917 року в Чикаго, Ілл. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Естеплю Б. Ганас. Похорон відбувся 9-го червня 1990 року на цвинтарі Воскресіння в Джаотіс, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ВАРВАРА ПЕТРУСЬ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 19-го травня 1990 року на 80-му році життя. Нар. 1909 року в Харкові, Україна. Членом УНС стала 1954 року. Залишила у смутку кузина Івана Стадника і дальшу родину в Україні і в ЗСА. Похорон відбувся 22-го травня 1990 року на цвинтарі Елмвуд Парк в Ривер Ґров, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

Василь Семків, секр.

МИХАЙЛО МРОЧКО, член УНС Відд. 116-го „Вільні Козаки" в Трентоні, Н.Дж. помер 1-го червня 1990 року на 93-му році життя. Нар. 1897 року в селі Тиновичі, Бережани, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Марійку, сина Стефана; внуків: Ліду, Левка і Остапа, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 5-го червня 1990 року на цвинтарі св. Марії в Трентоні, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ДЖЕНІС М. ЧЕРМАК, член УНС Відд. 290-го Т-ва ім. Неп. Зач. Пречистої Діви Марії в Балтиморі, Мд., померла 26-го травня 1990 року на 47-му році життя. Нар. 9-го серпня 1942 року в Балтиморі, Мд. Членом УНС стала 1942 року. Залишила у смутку маму Марію, сестру Лорейн Чіплі з мужем Дональдом і сином; братів Френка і Джана з родиною, двох кузенів і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 29-го травня 1990 року на цвинтарі Святого Хреста в Балтиморі, Мд.
Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Хома, секр.

МАРІЯ КУРОВСЬКА, член УНС Відд. 104-го ім. св. о. Миколая в Перт Амбою, Н.Дж., померла 24-го травня 1990 року на 74-му році життя. Нар. 1915 року в Перт Амбою, Н.Дж. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку сина Роберта, брата Матвія Литку, внучку Ніколе Елейн Куровську і дві племінниці. Похорон відбувся 29-го травня 1990 року на цвинтарі Аллейн в Перт Амбой, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

Василь Пашковський, секр.

АНТОНИНА ВДОВЯК, член УНС Відд. 78-го ім. св. Миколая в Мінесіллі, Па., померла 11-го травня 1990 року на 92-му році життя. Нар. 27-го вересня 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1943 року. Залишила у смутку Марію Галляс. Похорон відбувся в Ландсдейл Крематорії, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Мері Петрунцьо, секр.